

Forstå din baby

– nu i gang i 10 kommuner

Forskere fra Center for Tidlig Indsats og Familieforskning (CIF) har med udgangspunkt i screeningsinstrumentet Alarm Distress Baby Scale (ADBB) og i et samarbejde med sundhedsplejersker fra 10 kommuner udviklet den universelle indsats 'Forstå din baby' (FDB). Indsatsen har til formål at fremme forældres ressourcer ved at dele forskningsbaseret viden om det 0-1-årige barns sociale og følelsesmæssige udvikling med forældrene. Det igangværende projekt fokuserer på implementeringen og evalueringen af FDB ift. førstegangsførelse. Indsatsen er målrettet alle spædbørnsforældre og løber i perioden 2019 til 2022. Det er finansieret af Nordea Fonden og Institut for Psykologi ved Københavns Universitet.

I løbet af barnets første leveår udvikler barnet sig hurtigere end på noget andet tidspunkt. Særligt den fysiske og motoriske udvikling er tydelig og meget konkret til at få øje på. Barnets psykiske, sociale og følelsesmæssige udvikling, som jo ikke altid kan ses med det blotte øje, opleves derimod af mange forældre som en mere udefinerbar og u håndgribelig størrelse, der kan være svær at forstå og tale om. Når vi alligevel ønsker at tale med forældre om det lille barns psykiske udvikling, er det fordi, der efterhånden er omfattende evidens for, at netop barnets tidlige psykiske udvikling er det fundament, som barnets fortsatte udvikling hviler på. Særligt tilknytningsrelationen mellem barn og forælder har vist sig at have afgørende betydning for barnets psykiske udvikling på lang sigt.⁽¹⁻³⁾ Tilknytningsrelationen udvikles og stabiliserer sig allerede i løbet af det første leveår. En tryk tilknytning udvikles, når forælderen sensitivt opfanger, fortolker og responderer passende og konsistent på spædbarnets signaler og møder barnets både fysiske og følelsesmæssige behov.⁽⁴⁾ Eftersom det lille barn ikke med ord kan sige, hvordan det har det, kan man som forælder have brug for støtte til at finde 'nøglen' til at forstå og møde babyens sociale og følelsesmæssige behov. At tilbyde forældre denne støtte er netop målet med 'Forstå din baby'-indsatsen.

Udviklingen af 'Forstå din baby'-indsatsen – et samarbejde mellem forskere og sundhedsplejersker

Sundhedsplejersken er én af de første fagpersoner, som træder ind i de nye familier, og familierne har som oftest stor tillid til deres sundhedsplejerske. Derfor har sundhedsplejerskerne en unik mulighed for at spille en vigtig rolle i forhold til den helt tidlige og sundhedsfremmende indsats.

Et centralt kriterie i udviklingsarbejdet med indsatsen har været, at den er meningsfuld, praktisk anvendelig og let at implementere i sundhedsplejerskernes daglige arbejde. For at sikre dette er indsatsen udviklet i samarbejde

TINA WAHL HAASE
psykolog og videnskabelig medarbejder på 'Forstå din baby'

MARIANNE THODE KROGH
psykolog og dataansvarlig på 'Forstå din baby'

EVA BACK MADSEN
psykolog og Ph.d.-studerende på 'Forstå din baby'

IDA EGMOSE PEDERSEN
psykolog og projektleder på 'Forstå din baby'

METTE SKOVGAARD VÆVER
professor i klinisk børnepsykologi og leder af Center for Tidlig Indsats og Familieforskning

med en udviklingsgruppe bestående af 17 sundhedsplejersker fra de 10 kommuner, som deltager i projektet, og hvor indsatsen nu implementeres og evalueres.

Hvad er 'Forstå din baby'-indsatsen?

"Altså, ligesom at det er helt tydeligt, når sundhedsplejersken er der og siger sådan: "Godt, nu skal vi have målt ham," så kunne der også være et punkt på besøget, hvor man kigger hinanden i øjnene og siger: "Kære mor og far, nu snakker vi lige social kontakt, hvordan synes I det går?" eller et eller andet, for så tror jeg, at jeg ville bide mere mærke i det også." – Anonym mor

Dette citat kommer fra en interviewundersøgelse af 12 forældres oplevelse af sundhedsplejerskens brug af ADBB-undersøgelsen på hjemmebesøgene, der i foråret 2021 vil blive publiceret i en rapport på CIF's hjemmeside (www.psy.ku.dk/cif). Et tema, som blev udtrykt af mange af de interviewede, var, at forældrene ønskede en større tydelighed og gennemsigtighed i forhold til, hvad det egentlig er, sundhedsplejersken er opmærksom på, når hun vurderer barnets sociale kontakt.

Formålet med 'Forstå din baby'-indsatsen er på en systematisk måde at skabe tydelighed og gennemsigtighed for forældrene om barnets sociale og følelsesmæssige behov, for derigennem at vække deres nysgerrighed og styrke dem i at lægge mærke til, forstå og imødekomme disse behov. 'Forstå din baby'-indsatsen leveres i forbindelse med, at sundhedsplejersken laver en ADBB-undersøgelse, og kan dermed ses som en overbygning på ADBB-undersøgelsen.

Med udgangspunkt i en manual deler sundhedsplejersken systematisk den nyeste forskningsbaserede viden om små børns sociale og følelsesmæssige behov og udvikling med forældrene, når hun er på hjemmebesøg. Et hovedelement i indsatsen er brugen af et såkaldt samtalekort. Samtalekortet fungerer som et fælles opmærksomhedspunkt og hjælper forældrene med at få et visuelt overblik over det lille barns sociale og følelsesmæssige kontakt, ↘

De deltagende kommuner er:

- Aalborg
- Frederiksberg
- Holbæk
- Hvidovre
- Høje-Taastrup
- Køge
- Lolland
- Middelfart
- Nyborg
- Næstved

ligesom det støtter sundhedsplejerskens mundtlige formidling. Sammen med samtalekortet deler sundhedsplejersken viden med forældrene og eksemplificerer med udgangspunkt i det konkrete barn, hvordan barnet med sin adfærd giver udtryk for sine behov, og hvad man som forældre kan gøre for at støtte op om barnets sociale og følelsesmæssige udvikling.

ælder kan møde disse behov. Videoerne kan f.eks. bruges i dialogen mellem sundhedsplejersken og forældrene på hjemmebesøgene efter behov, og hvis tiden tillader det. Men forældrene kan også selv gå ind og se videoerne. Videoteket er ikke kun forbeholdt de kommuner, som certificeres i 'Forstå din baby,' men er allerede nu tilgængeligt for alle – både forældre, andre familiemedlemmer, fagpersoner m.m. Et vigtigt formål med projektet har været, at det skal være muligt for alle forældre at finde forskningsbaseret viden om babyens sociale og følelsesmæssige behov, og dette kan de nu finde i 'Forstå din baby' -videoteket. Som sundhedsplejerske eller anden fagperson er du også meget velkommen til at anvende videoerne i dit arbejde med familier. Videoerne kan findes på vores hjemmeside www.forstaadinbaby.dk. På hjemmesiden kan du også finde og downloade informationsmateriale til forældre om videoteket (plakater og 'postkort'/flyers).

Sundhedsplejerskernes oplevelser med implementeringen af 'Forstå din baby' -indsatsen

På nuværende tidspunkt er ca. 130 sundhedsplejersker fra syv kommuner uddannede og certificerede i at bruge 'Forstå din baby' -indsatsen. Vi følger implementeringen af indsatsen tæt og undersøger løbende ved hjælp af spørgeskemaer, hvordan sundhedsplejerskerne oplever at bruge indsatsen. Indtil videre rapporterer ca. 94%, at indsatsen i høj eller nogen grad bidrager positivt til deres arbejde. Flere sundhedsplejersker fortæller, at de oplever, at indsatsen gør det lettere at tale med forældrene om den sociale kontakt og de observationer, sundhedsplejerskerne gør sig. Den bidrager også til at gøre samtalen mere konkret og forældrene mere engagerede. F.eks. fortæller fire sundhedsplejersker hver især følgende:

"Indsatsen hjælper til at tydeliggøre mine observationer og giver en nem indledning til at tale med forældrene om disse."

"Det er godt at have et værktøj at støtte sig op ad. Jeg kan godt lide tanken om, at vi i sundhedsplejen bliver mere tydelige over for forældrene om, hvad det er, vi kigger på hos børnene og i samspillet."

"Det styrker samspillet mellem forældre og barn, når man italesætter viden og betydningen (om den sociale og følelsesmæssige kontakt). Forældrene bliver mere engagerede."

"Jeg bliver ofte overrasket over, hvor gode refleksioner kortene giver – og hvor interesserede forældrene er. Selv hos de meget veluddannede giver emnerne god mening."

Det tidsmæssige aspekt opleves som den største udfordring ved at bruge indsatsen. Der er ingen tvivl om, at der er mange ting, man som sundhedsplejerske skal nå på et besøg. Det kan (især i starten) kræve ekstra tid at skulle integrere et nyt element i sin vejledning:

"Det, jeg oplever som det mest udfordrende, er, tid i besøgene. Der er meget, vi skal nå, men det er et godt redskab til at komme omkring de emner, som vi i forvejen skal italesætte. Indsatsen har givet mig flere ord til at beskrive barnets adfærd og indre verden."

"Jeg oplever, jeg skal nå flere ting på besøget, men omvendt finder jeg det utroligt vigtigt, da jeg oplever, at den ekstra tid, jeg bruger, ofte spares ved at give et besøg mindre og oplevelsen af, at forældrene bliver opløftede og føler sig bedre tilpas i deres nye rolle."

Ca. 26% oplever i nogen grad udfordringer ved at anvende indsatsen. De primære årsager til dette er, at det kan være svært at få tiden til at slå til eller, at der er behov for mere øvelse i at bruge indsatsen.

'Forstå din baby' -uddannelsen og certificering

For at blive certificeret i at bruge FDB skal man gennemgå 'Forstå din baby' -uddannelsen, der forløber over to kursusdage og to efterfølgende supervisorer. På uddannelsen gennemgår deltagerne evidensbaseret viden og praktiserer vejledning af forældre ved brug af samtalekortet med baggrund i manualen og videoeksempler. Dette gøres ved at:

- 1 Gennemgå og diskutere forskning om barnets normaludvikling i det første leveår
- 2 Gennemgå og diskutere forskningsbaseret vejledning med udgangspunkt i videooptagelser af ADBB-undersøgelser

På den måde bidrager 'Forstå din baby' -indsatsen til at bygge bro mellem den videnskabelige spædbarnsforskning og dem, der har børnene i hænderne – både forældrene og fagpersonerne. Alt sammen med det formål

at styrke forældrenes ressourcer og barnets psykiske udvikling til både barnets, familiens og samfundets bedste.

Foreløbigt tilbydes 'Forstå din baby' -uddannelsen kun til de ti samarbejdskommuner.

På baggrund af den første evaluering af sundhedsplejerskernes oplevelse og brug af indsatsen, forventer vi at kunne udbyde 'Forstå din baby' -uddannelsen til andre interesserede fra efteråret 2021. ♥

W

LINKS:

Læs mere om projektet 'Forstå din baby' på hjemmesiden: www.forstaadinbaby.dk

Læs mere om Center for Tidlig Indsats og Familieforskning på hjemmesiden: www.psy.ku.dk/cif

REFERENCER

1. Groh AM, Fearon RMP, van IJzendoorn MH, Bakermans-Kranenburg MJ, Roisman GI. Attachment in the Early Life Course: Meta-Analytic Evidence for Its Role in Socioemotional Development. *Child Dev Perspect.* 2017;11(1):70-76.
2. Bowlby J. A Secure Base: Parent-Child Attachment and Healthy Human Development. New York: Basic Books; 1988.
3. IJzendoorn MH Van, Kroonenberg PM. Cross-cultural Patterns of Attachment: A Meta-Analysis of the Strange Situation. *Child Dev.* 1988;59(1):147-156.
4. Ainsworth, M. D. S., Blehar, M. C., Waters, E., & Wall, S. N. (1978). Patterns of attachment: A psychological study of the strange situation. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.

